

Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

---

Till försvarsutskottet

Regeringens skrivelse 2010/11:41 Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet har remitterats till försvarsutskottet. Den 7 december 2010 beslutade försvarsutskottet att ge bl.a. justitieutskottet tillfälle att yttra sig över skrivelsen och de motioner som kunde komma att väckas i ärendet.

Med anledning av skrivelsen har det väckts en motion av Miljöpartiet de gröna.

Justitieutskottet har beslutat att yttra sig över skrivelsen och motionen i de delar som berör justitieutskottets beredningsområde.

Till yttrandet har fogats en avvikande mening (MP och V).

Utskottets överväganden

Skrivelsen

Vid riksdagens slutbehandling av regeringens proposition En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet (prop. 2006/07:63, bet. 2007/08:FöU15, rskr. 2007/08:266) tillkännagav riksdagen som sin mening vad försvarsutskottet anfört om ytterligare rättssäkerhets- och kontrollmekanismer. Riksdagen anförde bl.a. att regeringen en gång om året ur ett integritetsskyddsperspektiv ska redovisa en granskning av verksamheten som gjorts enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. I enlighet med riksdagens tillkännagivande lämnar regeringen med skrivelsen den första årliga redogörelsen om integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

I skrivelsen anför regeringen att de senaste ändringarna i lagstiftningen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet trädde i kraft samtidigt som de nya tillstånds- och kontrollorganen påbörjade sin verksamhet – den 1 december 2009. Detta innebär att den nya lagstiftningen och de nya myndigheterna hade hunnit verka knappt ett år när skrivelsen lämnades. Enligt regeringen krävs utvärdering under en längre tid för att man fullt ut ska kunna bedöma lagstiftningens effekter. I skrivelsen redogör därför regeringen för de åtgärder inom lagstiftning, tillståndsgivning och kontroll som den vidtagit för att stärka skyddet för den enskildes integritet vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Regeringen anför vidare att den parlamentariska kommitté som tillsatts för att granska lagstiftningen ur ett integritetsskyddsperspektiv lämnar sin rapport först i februari 2011 och därför inte berörs av skrivelsen.

I skrivelsen redogör regeringen bl.a. för den politiska överenskommelse om åtgärder för att ytterligare stärka integritetsskyddet vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet som regeringspartierna träffade under hösten 2008 (prop. 2008/09:201, bet. 2009/10:FöU3, rskr. 2009/10:3). Ändringarna trädde i kraft den 1 december 2009 och innebär att lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet kompletteras med regler som ytterligare stärker skyddet för den enskildes integritet. Bland annat har skälen för vilka ändamål signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet får bedrivas tydligt preciserats i lagtexten. Vidare har antalet myndigheter som får inrikta verksamheten begränsats till regeringen, Regeringskansliet och Försvarsmakten.

Regeringen redogör vidare för de två nya tillstånds- och kontrollorgan, Försvarsunderrättelsesdomstolen och Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun), som inrättats. Försvarsunderrättelsesdomstolen har till uppgift att pröva signalspaningsmyndighetens ansökningar om tillstånd för verkställighet av signalspaning. Siun har till uppgift att kontrollera försvarsunderrättelseverksamheten hos de myndigheter som enligt

förordningen (2000:131) om försvarsunderrättelseverksamhet bedriver sådan verksamhet. Inspektionen är också kontrollmyndighet enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet och har de uppgifter som framgår av lagen. Ytterligare en uppgift för Siun är att granska behandlingen av personuppgifter enligt lagen (2007:258) om behandling av personuppgifter i Försvarsmaktens försvarsunderrättelseverksamhet och militära säkerhetstjänst samt enligt lagen (2007:259) om behandling av personuppgifter i Försvarets radioanstalts försvarsunderrättelse- och utvecklingsverksamhet. Inspektionen ska även verkställa de beslut om tillgång till signalbärare som Försvarsunderrättelsedomstolen beslutat.

I skrivelsen redogör regeringen avslutningsvis för att en parlamentarisk kommitté har inrättats för uppföljning av lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (dir. 2009:10) samt att Datainspektionen har fått i uppdrag att följa personuppgiftsbehandlingen vid Försvarets radioanstalt (Fö2009/355/SUND).

Motionen

I motion Fö4 (MP) yrkar motionärerna (yrkande 1) att regeringen bör återkomma till riksdagen med en ny skrivelse som uppfyller ändamålen. Till stöd för sitt yrkande anför motionärerna att skrivelsen är tänkt som en kontrollstation för riksdagen. Skrivelsen borde ha innehållit en generell beskrivning av hur många godkända spaningar som har genomförts och vilka myndigheter som har ansökt om signalspaning. Vidare yrkar motionärerna (yrkande 2) att de lagar om signalspaning som antogs hösten 2008 ska rivas upp och att en utredning ska tillsättas med uppdrag att utreda hur signalspaning kan ske med hänsyn till den personliga integriteten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det beslut som riksdagen fattade i oktober 2009 (bet. 2009/10:FöU3, rskr. 2009/10:3), vilket innebar att Försvarets radioanstalt (FRA) endast fick bedriva signalspaning på beställning av regeringen, Regeringskansliet och Försvarsmakten, i praktiken omöjliggjorde det stöd som FRA fram till dess hade lämnat till t.ex. Säkerhetspolisen och den öppna polisen. Regeringen gav mot denna bakgrund en särskild utredare i uppdrag att bl.a. kartlägga Säkerhetspolisens och Rikskriminalpolisens behov av underrättelseinhämtning avseende utländska förhållanden genom signalspaning och överväga alternativa lösningar för att verkställa detta (dir. 2008:120). Utredaren lämnade i juli 2009 sitt betänkande Signalspaning för polisiära behov (SOU 2009:66). I september 2009 höll Justitiedepartementet en hearing om betänkandet (Ju2009/6098/PO). Departementet gav därefter i mars 2010 en utredare i uppdrag att analysera olika sätt att verkställa inhämtning av information genom signalspaning för att tillgodose polisens behov (Ju2010/1945/P). Utredaren skulle ursprungligen ha redovisat sitt uppdrag den 1 november 2010, men tiden har förlängts till

den 1 mars 2011. Justitieutskottet har inhämtat att Justitiedepartementets avsikt är att senare under våren 2011 remittera ett fullständigt lagförslag som reglerar bl.a. i vilken utsträckning polisen ska få tillgång till underrättelser som har inhämtats genom signalspaning och vilken myndighet som ska verkställa detta.

Utskottet anser att det är angeläget att Säkerhetspolisens behov av information som har inhämtats genom signalspaning snarast tillgodoses. Samtidigt måste hänsyn tas till rättssäkerhets- och integritetsaspekter. Mot bakgrund av att ett fullständigt lagförslag som reglerar denna fråga är nära förestående anser utskottet att den beredning som pågår inom Regeringskansliet inte bör föregripas.

Stockholm den 27 januari 2011

På justitieutskottets vägnar

Johan Linander

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Johan Linander (C), Krister Hammarbergh (M), Ewa Thalén Finné (M), Kerstin Haglö (S), Ulrika Karlsson i Uppsala (M), Christer Adelsbo (S), Helena Bouveng (M), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Maria Ferm (MP), Caroline Szyber (KD), Kent Ekeröth (SD), Lena Olsson (V), Carl-Oskar Bohlin (M), Mattias Jonsson (S) och Roger Haddad (FP).

Avvikande mening

Avvikande mening (MP, V)

Maria Ferm (MP) och Lena Olsson (V) anför:

Vi står fast vid den avvikande mening som Miljöpartiet de gröna och Vänsterpartiet hade i justitieutskottets yttrande 2009/10:JuU1y Förstärkt integritet vid signalspaning. Vi anser att lagstiftningen om signalspaning bör rivas upp och att en parlamentarisk utredning bör tillsättas som ska utreda behovet av signalspaning med hänsyn till effektiviteten, proportionaliteten och integriteten. Vidare motsätter vi oss att polisen ska få tillgång till information som har inhämtats genom signalspaning.